

RAÛL ROMEVA

Adéu a les armes lleugeres

En el món dels moviments socials els avenços es poden mirar de dues maneres. La primera consisteix a comparar on som amb on voldríem ser, en termes de construcció d'una cultura de pau. Des d'aquesta perspectiva, el balanç acostuma a ser força negatiu, i ens pot abocar a un pessimisme desmobilitzador. Tanmateix, hi ha una altra manera de mirar les coses, consistent a comparar també on som amb on voldríem ser, però tenint en compte, aquesta volta, on érem. Aquesta segona perspectiva ens permet d'adonar-nos que encara hi ha molt a recórrer, però des de la gran motivació que dóna el fet de veure com es van aconseguint importants èxits d'ordre social. Per als qui som partidaris d'aquesta manera de mirar la realitat social, els èxits de campanyes com la de les mines (que es va cloure amb l'entrada en vigor, el mes de març d'enguany i en un temps rècord, del Tractat d'Òttawa, que prohibeix les mines antipersona i que n'exigeix la destrucció), o les que persegueixen la transparència i l'adopció de codis de conducta en el comerç d'armes (en l'àmbit espanyol, europeu i mundial) són una raó de propus per a continuar treballant per la transformació social a través de l'observació, l'anàlisi i l'acció, encara que els objectius assolits siguin molt millorables.

Una de les lliçons més importants que hem d'extreure d'aquesta mena de campanyes és que l'acció de denúncia pública i de reivindicació política ha d'anar acompanyada, necessàriament, de grans dosis de cooperació, tant entre les ONG —que decideixen de sumar esforços per fer sentir la seva veu més forta i més unànime— com entre aquestes ONG i les institucions i els partits polítics. En aquest sentit, l'experiència en accions de *lobby* adquirida a l'estat espanyol per quatre grans ONG (Amnistia Internacional, Greenpeace, Intermón i Metges sense Fronteres) en campanyes en favor del control del comerç d'armes ha estat analitzada entre el conjunt d'ONG d'acció política de tot arreu del món com un model inspirador. Tot això fa que,

en el marc de l'estat espanyol, aquest sigui un moment especialment adequat per a llançar una nova campanya, continuadora de les anteriorment comentades, i que amb lema "Adéu a les armes lleugeres" persegueix la transparència i el control de les armes lleugeres (responsables del 90% de les víctimes mortals dels conflictes armats actuals), tant pel que fa a la producció com a l'exportació. Aquestes quatre ONG comptaran novament amb el suport tècnic de la Càtedra UNESCO sobre Pau i Drets Humans, dirigida per Vicenç Fisas, i amb una nova aportació fonamental, la que proporcionaran 13 ONG i federacions d'ONG, que han format una plataforma de suport per a les tasques de sensibilització pública. D'una altra banda, en el pla internacional aquesta campanya s'emmarca en la Xarxa Internacional d'Acció sobre les Armes Lleugeres (IANSA) que agrupa les nombroses campanyes d'àmbit estatal o regional que s'han creat (i que es van creant) amb aquest fi a tot el món. Els membres d'aquestes ONG tenen molt clares les ensenyances de Gandhi en favor de la mobilització, la desobediència civil i l'acció cívica, especialment quan deia: "Primer us ignoraran, després miraran de ridiculitzar-vos, després es veuran forçats a oposar-se-us i, finalment, guanyareu".

"La campanya pretén l'eliminació de les armes lleugeres, que són responsables del 90% de les víctimes mortals dels conflictes actuals."

Effectivament, les ONG impulsores d'aquesta campanya veuen molt clarament que aquest "guanyareu" s'aplica al conjunt de la societat (si més no a una bona part, com ho demostra la gran indignació que desperten en molta gent episodis com els de Kosovo, on la criticable acció reactiva ha posat novament en evidència la manca de voluntat política preventiva), i que per això cal aconseguir totes les complicitats i sinergies possibles.

Aconseguir el control de les armes lleugeres només serà un pas més, però significarà un important avenç en el lent però necessari camí de construcció d'una Cultura de Pau.

Professor de la UAB i coordinador de les campanyes de desarmament d'Intermón